28 ЛИПНЯ — ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ БОРОТЬБИ З ГЕПАТИТОМ

Гепатит ближче, ніж ви думаєте

Всесвітній день боротьби з гепатитом проводиться щорічно 28 липня під егідою Міжнародного альянсу боротьби з гепатитом. Головна мета — збільшити кількість людей, обізнаних із загрозами різних форм гепатиту. Міжнародний альянс боротьби з гепатитом об'єднує понад 170 організацій-учасниць, однак право голосу мають лише ті групи пацієнтів, які уражені вірусним гепатитом

Спершу Всесвітній день боротьби з гепатитом відзначався 19 травня. Однак у 2011 р. дату перенесли на 28 липня — день народження Баруха Бламберга, науковця, який отримав Нобелівську премію за відкриття в 1965 р. вірусу гепатиту (помер у 2011 р.).

У рамках Дня вже традиційно у різних країнах проводяться заходи, які стосуються вчасної діагностики, якісного лікування і, що надзвичайно важливо, методів профілактики гепатиту.

Першим гаслом цього Дня у 2008 р. стали слова «Я 12-й?», які підкреслювали надзвичайну поширеність гепатиту, адже інфікованим є кожен 12-й у світі. Поза тим, під цим же гаслом були сформульовані «12 вимог» до урядів країн, які розробляли конкретні кроки щодо зниження захворюваності.

У 2010 і 2011 рр. використовувалася фраза «Це гепатит», у 2012 р. — «Це гепатит… Він ближче, ніж ви думаєте», покликана спонукати людей до дотримання власної безпеки, а не засудження інших хворих.

У 2013 р. Всесвітній день боротьби з гепатитом минув під гаслом «Це гепатит… Знайте про нього. Захищайтеся від нього», яке закликало людей не ігнорувати проблему, намагатися дізнатися про гепатит більше, проходити тестування і в разі інфікування не зволікати з лікуванням.

ЦЕ ЕПІДЕМІЯ…

Загалом у світі понад 500 млн носіїв вірусу гепатиту — кожен 12-й житель планети. Це в 12 разів більше, аніж інфікованих ВІЛ і

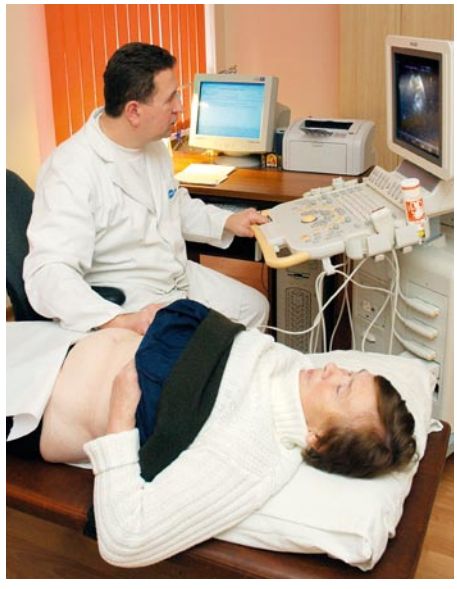

хворих з онкологічними захворюваннями. Зокрема, 350 млн людей інфіковані гепатитом В, 170 млн — гепатитом С, 1,4 млн — гепатитом А.

Щороку від гепатиту помирає більше мільйона осіб. Нелікований хронічний гепатит впродовж 15–30 років призводить до цирозу і раку печінки.

СУМНЕ ЛІДЕРСТВО

Закарпатська область лідирує в Україні за кількістю випадків захворювання на гепатит А. Головна причина його домінування серед інших інфекційних недуг — неякісна питна вода, повідомив Михайло Поляк, головний лікар Закарпатської обласної клінічної лікарні.

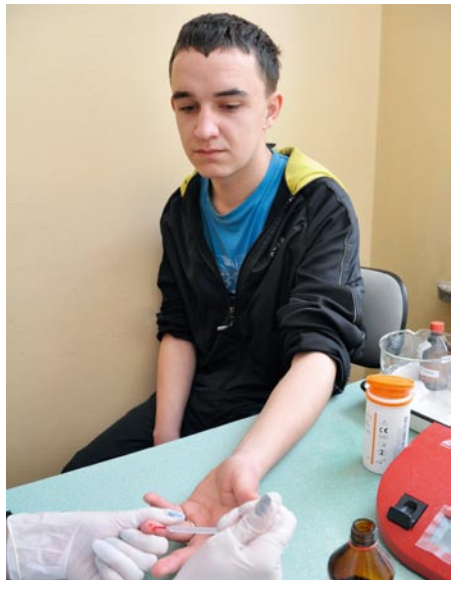

Нині на обліку в Закарпатській обласній інфекційній лікарні перебувають понад 700 пацієнтів з гепатитом різних форм. Найбільше з них (85%) потерпають саме від вірусного гепатиту А. В Ужгороді на 100 тис. населення припадає близько 44 хворих, в Ужгородському районі — 50.

Більше 70% мешканців Закарпаття проживають в селах та користуються у побуті колодязною водою, яка легше забруднюється через повені, посухи, відсутність централізованої каналізації. Ще одна причина поширення захворюваності на вірусний гепатит А — порушення технології приготування їжі та нехтування елементарними правилами особистої гігієни.

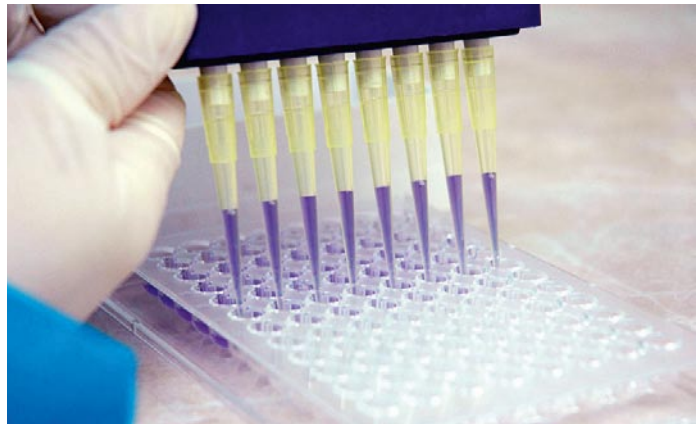

ДУМКА ЕКСПЕРТА

***Ольга Бернар**, лікар-інфекціоніст Рахівської центральної районної лікарні:*

— Періодичність зростання захворюваності на вірусний гепатит А є циклічною — раз на 5–7 років. У Рахівському районі Закарпатської області останній пік захворюваності спостерігався торік — 131 випадок на 100 тис. населення. Впродовж цього року на гепатит А занедужали 67 осіб. При цьому колективних спалахів недуги інфекціоністи не реєстрували, лише індивідуальні.

Не дарма гепатит А називають хворобою брудних рук, оскільки інфекція передається від людини до людини через забруднені овочі і фрукти, а також неякісну питну воду. Як відомо, Рахів розташований по обидва боки ріки Тиси. На правому березі прокладено централізоване водопостачання з очищенням і хлоруванням води та каналізацію, а на лівому — воно відсутнє. Мешканці лівого берега міста користуються індивідуальними водозаборами — нехлорованими криницями та індивідуальною каналізацією. Відтак, з огляду на незадовільні санітарно-гігієнічні умови, вони більше ризикують інфікуватися гепатитом А як при тривалих засухах, так і при повенях.

Зазвичай на присадибних ділянках шахтні колодязі будують поряд з надвірними туалетами та вигрібними ямами без дотримання встановлених санітарних норм. У разі тривалих рясних дощів, особливо при використанні насосів для подачі води, збудник інфекції потрапляє до джерела водопостачання. Використання такої води без попереднього кип'ятіння може призвести до розвитку захворювання. Власники приватних шахтних колодязів повинні періодично (не рідше одного разу на рік) чистити їх та дезінфікувати з профілактичною метою.

Окрім того, люди не дуже дотримуються належних правил особистої гігієни. І це при тому, що лікарі-інфекціоністи та працівники санепідемстанції регулярно проводять просвітницькі бесіди серед особливо вразливих верств населення.

Впродовж останніх років у Рахові важкі форми гепатиту А не виявлено, лише середні і легкі. Також траплялися випадки латентних форм хвороби, які діагностували за даними лабораторних досліджень у контактних осіб при інфікуванні одного з членів сім'ї. Минулого року таких хворих було близько 10, а в першому кварталі цього року — 3. В обласній клінічній лікарні необхідні обстеження проводять безкоштовно. Спостереження за латентними хворими здійснюють сімейний лікар та інфекціоніст.

Зараження гепатитом В і С відбувається парентеральним шляхом при різних медичних маніпуляціях, переливанні неапробованої крові. При незахищених статевих контактах при гепатиті В можна заразитися в 6% випадків, при гепатиті С — в 3%. Для лікування гепатиту В та С нині найчастіше застосовують комбіновану противірусну терапію, яка включає використання противірусних препаратів у поєднанні з інтерферонотерапією.

Захворюваність на гепатит В і С у Рахівському районі зберігається практично на одному рівні — 2–3 випадки на рік. Дорослі хворі з неважкою хронічною формою недуги стоять на обліку в районного лікаря-інфекціоніста і за потреби їх направляють в обласну інфекційну лікарню на додаткові обстеження з метою визначення вірусного навантаження і проведення противірусної терапії. Противірусні ЛС в амбулаторні лікувальні заклади не надаються, позаяк це складне лікування має проводитися лише під наглядом лікаря. Хронічно хворих на гепатит діти спостерігають в обласній дитячій лікарні у Мукачево.

Дорослих хворих з гострими формами гепатитів лікують в інфекційному відділенні Рахівської районної лікарні з подальшим отриманням консультацій щодо противірусної терапії в обласній інфекційній лікарні, діти — в обласній дитячій лікарні у Мукачево.

Вірусні гепатити В і С не передаються повітряно-крапельним шляхом (під час розмови, чхання, зі слиною), при потисканні рук та обіймах, користуванні загальним посудом, їжею чи напоями. Передача інфекції в побуті можлива лише при потраплянні інфікованої крові на пошкоджені шкірні покриви (порізи, травми, тріщини). Тому хворих на хронічні вірусні гепатити та носіїв вірусів не потрібно ізольовувати від членів сім'ї та суспільства, обмежувати або відсторонювати від роботи й навчання чи догляду за дітьми.

Профілактика вірусних гепатитів полягає у попередженні інфікування вірусом гепатиту. Основними профілактичними заходами щодо вірусів, які передаються контактно-побутовим шляхом, є дотримання правил особистої гігієни, вживання чистої питної води та продуктів харчування, уникнення контактування із хворими. Для профілактики інфікування вірусами, що передаються парентеральним шляхом, надзвичайно важливо уникати контакту з кров'ю хворого (гемотрансфузії, використання нестерильного медичного інструментарію) і незахищених статевих контактів, особливо таких, при яких є високий ризик пошкодження слизової оболонки. Для специфічної профілактики гепатиту В розроблено вакцину.

На щастя, за останні роки у нас не було жодного летального випадку серед хворих з усіма видами гепатиту. При адекватному лікуванні також не виникає рецидивів хвороби. Проте через недостатнє фінансування Рахівської ЦРЛ хворі змушені майже половину потрібних їм ЛЗ закуповувати за власні кошти.

Підготувала Лариса Дедишина